

daně, bude potrestán podle stupně viny (§§ 186—188 zák. o přímých daních) peněžitou pokutou až do výše desetinásobku daně, o kterou Protektorát byl nebo mohl být zkrácen; mimo to může být potrestán vězením od čtrnácti dnů do dvou let. Příslušnost ke stihání takovýchto trestných činů se řídí ustanovením § 210 zák. o přímých daních s tou odchylkou, že nalézající a odvolací senáty nejsou v těchto případech.

V případech, uvedených v předcházejících dvou odstavcích, může berní správa také obstarati všeho poplatníkovu jmění v tuzemsku, nikoliv však jmění jeho dědiců, i když tito ručí za daň, avšak bylo-li takové obstavení jmění nařizováno ještě za života poplatníkovu, má účinky proti dědicům; toto obstavení týká se i jmění, jehož poplatník později snad nabude. Obstavením ztrácí vlastník věci nebo ten, komu patří obstavené právo, oprávnění věci nebo právem nakládati. Obstavené jmění jest jistotou za daň, peněžitou pokutu, poplatek z prodlení a útraty řízení. Právní jednání, uzavřená po 14. březnu 1939 a před vyhlášením obstavení, mohou býti berní správou prohlášena za bezúčinná. Obstavení se vyhlásí na náklad poplatníka v Úředním listě a jest je zrušiti, jakmile jeho důvod odpadl. Proti obstavení lze podati odvolání — které nemá odkládacího účinku — k zemskému finančnímu ředitelství, které rozhodne s konečnou platností. Jestliže poplatník nezaplátí daň, peněžitou pokutu, poplatek z prodlení a útraty řízení ani do 6 měsíců po uveřejnění vyhlášky o obstavení a obstavení nabylo právní moci, propadá obstavené jmění ve prospěch Protektorátu až do celkové výše pohledávky Protektorátu.

VI. Ručení za daň.

Za daň ručí (§ 20 cit. nař.):

- a) manželé navzájem celým svým jměním, podléhají-li oba dani,
- b) všichni, kdož po 14. březnu 1939 byli poplatníkem obohaceni tím, že nabyli buď bezplatně, nebo bez přiměřeného protiplateku jmění podrobené zásadně dani, jestliže jeho hodnota přesahovala 10.000 K; tyto osoby ručí však jen za část daně, poměrně připadající na hodnotu převedeného jmění. Dokáže-li nabyvatel, že zmíněné jmění bezelstně spotřeboval, může býti ručení omezeno na obohacení ještě zbývající.

Zaplatí-li daň některá z ručících osob, přísluší jí právo postihu proti ostatním zúčastněným osobám co do poměrné části zaplacené daně.

Ručení se uplatní platební výzvou berní správy, ze které se lze odvolati k zemskému finančnímu ředitelství, které rozhodne s konečnou platností; odvolání nemá však odkládacího účinku.

VII. Doručování.

Úřední spisy všeho druhu, týkající se této daně, možno doručiti všude, kde doručovatel zastihne příjemce. Není je však třeba doručovati do vlastních rukou. Nemůže-li být spis doručen ani náhradnímu příjemci (ku př. každému právě přítomnému příslušníku rodiny poplatníka), uloží se, doručuje-li se poštou, u poštovního úřadu, jinak u obecního úřadu. Takovému uložení spisů má však ihned účinek doručení. Osobám, jichž bydlíště nebo pobyt nejsou známy, doručí se spis veřejnou vyhláškou na úřední tabuli úřadu, který spis vydal, a doručení platí za vykonané, když od vyhlášení na této úřední tabuli uplynuly 3 dny.

František Muchka:

KTERÉ VÝDĚLKOVÉ SPOLEČNOSTI PODLÉHAJÍ POPLATKOVÉMU EKVIVALENTU?

Dnem 1. ledna 1941 nabude účinnosti zákon ze dne 8. dubna 1938, čís. 76 Sb. z. a n. o poplatkovém ekvivalentu,¹⁾ který na území Slovenska

¹⁾ Podle důvodové zprávy jde o periodickou daň majetkovou, vybíranou od subjektů, nichž nemůže nastati fyzická smrt, ať se již vybírá z celého jmění nebo jen z některých jeho kategorií.

a Podk. Ukrajiny již nabyt účinnosti dnem 1. ledna 1938, jakožto poslední unifikční zákon poplatkový, vydaný v čl. republice. Tímto zákonem byla sjednocena dosavadní různá ustanovení o poplatkovém ekvivalentu, obsažená především v základních předpisech poplatkových, kterými byly v zemi České a Moravskoslezské sazební položka 57/106 Be poplatkového zákona ve znění novely čís. 89/1862 ř. z. a v zemi Slovenské a Podkarpatoruské hlava XIII zák. čl. XI/1918 (§§ 105—112) o poplatcích z převodu majetku. Unifikční zákon o poplatkovém ekvivalentu převzal celkem bez značných změn dříve platné zásady o ekvivalentní povinnosti výdělkových společností. Přece však zasluhuje zmínky, že na Slovensku a Podk. Ukrajině zavedl ekvivalentní povinnost u veřejné obchodní společnosti (dosud ekvivalentní povinnosti nepodrobené) tak, jak již platila v zemích České a Moravskoslezské po změně nastalé paragrafem 31 zák. čís. 337/1921 Sb. z. a n. o dani z obohacení.

Nový zákon o poplatkovém ekvivalentu postihuje:

1. svazky územní samosprávy (§ 1, odst. 1 zákona čís. 76/1938),
2. církevní jmění, beneficia, kostely, klášterní jmění, církevní fundace a mešní nadace a duchovní (církevní, náboženské) obce (§ 4 cit. zákona),
3. útvary osobní nebo majetkové povahy jako nadace, fondy, spolky, ústavy a jiné korporace a společnosti, jejichž členům nepřísluší podíl na kmenovém jmění společném (§ 1, odst. 2 cit. zákona),
4. společenské útvary výdělečné, totiž výdělkové společnosti, jejichž účastníkům přísluší podíl na kmenovém jmění společném, jakož i výdělková a hospodářská společenstva (družstva) (§ 1, odst. 3 cit. zákona). Podle důvodové zprávy tu jde o výdělkové společnosti v nejširším slova smyslu, jejichž účastníkům přísluší podíl na kmenovém jmění společném.

O vzniku ekvivalentní povinnosti vůbec jedná § 8 zákona č. 76/1938, který ustanovuje: »Ekvivalentní povinnost počíná prvním dnem kalendářního čtvrtletí (1. ledna, 1. dubna, 1. července a 1. října) po uplynutí 10 let ode dne, kdy ekvivalentní podmět začal po právu existovat. Pokud však jde o jmění nemovité, počíná tato povinnost prvním dnem kalendářního čtvrtletí po uplynutí 10 let ode dne nabytí tohoto jmění; bylo-li bezplatně nabyto nemovitého jmění, zatíženého právem užívacím nebo požívacím, vznikne ekvivalentní povinnost nejdříve prvním dnem kalendářního čtvrtletí, následujícího po odpadnutí tohoto práva požívacího nebo užívacího.«

Pokud jde o společenské útvary, rozeznává zákon o poplatkovém ekvivalentu dvě skupiny podmětů ekvivalentní povinnosti, a to:

A. společenské útvary, jejichž členům nepřísluší podíl na společném kmenovém jmění, a

B. výdělkové společnosti, jejichž účastníkům přísluší podíl na kmenovém jmění.

Podle toho se různí i předmět ekvivalentní povinnosti tak, že u ekvivalentních podmětů skupiny A. postihuje tato povinnost jak jmění movité, tak nemovité, kdežto u podmětů skupiny B. podléhá ekvivalentu pouze nemovité jmění.

Úvahy o správnosti zdanění výdělkových společností poplatkovým ekvivalentem s hlediska naší berní soustavy i s hlediska hospodářského se vymykají z rámce tohoto článku. Stačí připomenouti, že na př. proti postizení veřejné obchodní společnosti poplatkovým ekvivalentem byly vzneseny námitky, zejména se strany slovenské. Důvodová zpráva k zákonu o poplatkovém ekvivalentu uvádí, že »u všech výdělkových společností při-

cházi stát o poplatek reální, neboť nápady společenských podílů nejsou mu podrobovány«. Podíly ty podléhají totiž dědické dani jako movité věci.

Jest úkolem tohoto článku pojednati o ekvivalentní povinnosti společenských útvarů v ý d ě l e č n ý c h, tedy sdružení osob nejrůznějšího druhu k účelům převážně výdělečným. S hlediska ekvivalentní povinnosti však k založení existence výdělkové společnosti nestačí, že členové mohou v jednotlivých případech dosáhnouti pro sebe prospěchu, nýbrž záleží naopak na tom, že společnost podle svého účelu sleduje zisk, t. j. výdělek (nález býv. správního soudu z 19. 5. 1885, č. 1338, Budw. 2565, L. 3327).

Ekvivalentním podmětem může však býti netoliko t u z e m s k ý společenský útvar, pokud jest samostatným podmětem práv a závazků, ale také c i z o z e m s k ý, a to v rozsahu uvedeném v § 2 cit. zákona čís. 76/1938 Sb. z. a n.

Podle toho, co bylo výše uvedeno, jde při výdělečných útvarech společenských o ekvivalentní podměty náležející do skup. B. Ekvivalentní povinnost je stihá bez ohledu na to, jde-li o právnickou osobu, či nikoliv²⁾ (čl. I. vl. nař. č. 115/1938 Sb. z. a n.), a to tehdy, jestliže jejich účastníkům přísluší podíl na kmenovém jmění. Platí proto takové společenské útvary popl. ekvivalent toliko z n e m o v í t ě h o jmění, nikoliv však ze jmění movitého. Výše ekvivalentu činí 0·3% ročně z hodnoty tuzemského nemovitého jmění a vyměřuje se platebním rozkazem na vyměřovací období, které trvá 10 roků a to podle stavu a hodnoty jmění v den počátku tohoto období. Pokud vznikne ekvivalentní povinnost teprve po počátku vyměřovacího období, vyměří se poplatkový ekvivalent pouze na zbytek vyměřovacího období podle stavu a hodnoty jmění v den vzniku ekvivalentní povinnosti (§ 11 zákona č. 76/1938 Sb. z. a n.).

V úvahu přicházející výdělečné útvary společenské, u nichž jest zkoumati možnost vzniku ekvivalentní povinnosti, buďtež přehledně rozděleny takto:

1. obchodní společnosti:

- a) veřejná obchodní společnost,
- b) komanditní společnost,
- c) komanditní společnost na akcie,
- d) akciová společnost,
- e) společnost s ručením omezeným,

2. společnosti obchodního práva:

- a) tichá společnost,
- b) příležitostná společnost,

3. jiné společenské útvary:

- a) výdělková a hospodářská společenstva (družstva),
- b) výdělkové společnosti občanského práva,
- c) těžírstva,
- d) právovárečná měšťanstva,
- e) okresní hosp. záložny a kontribučenské peněžní fondy v Čechách podle zák. č. 128/1924 Sb. z. a n.

²⁾ S hlediska poplatkového práva má mnohdy význam, zda jest společnost právnickou osobou, tedy korporací nebo societou, tudíž útvarem povahy osobní (srov. na př. nález Boh. 1561 o právní povaze veřejné obchodní společnosti pro obor disolučních poplatků).

Podmínkou vzniku ekvivalentní povinnosti společenských útvarů jest:

I. že jde o společenský útvar, jehož účastníkům přísluší podíl na kmenovém jmění společnosti (§ 1, odst. 3 zák. č. 76/1938 Sb. z. a n.),

II. že společenský útvar existuje po právu 10 roků resp., že nemovitost, která jest předmětem poplatkového ekvivalentu, jest ve vlastnictví ekvivalentního podmětu 10 roků počítajíc prvním dnem kalendářního čtvrtletí ode dne nabytí (§ 8 cit. zák. čís. 76/1938 Sb. z. a n.).

A d I.

1. Pojem podílu na kmenovém jmění společnosti

pro obor poplatkového ekvivalentu vymezuje blíže čl. I, odst. 2 prov. nař. č. 115/38 Sb. z. a n., podle něhož se rozumějí »podíly na kmenovém jmění společném« jen takové podíly, které za trvání společnosti mohou býti jednotlivými členy volně převedeny na osoby jiné a jsou určeny vzhledem k celku. Jest tedy charakteristickým znakem podílu jeho volná převoditelnost a jeho určení vzhledem k celku. Možnost volné převoditelnosti jest zajisté dána i tehdy, jestliže vstup do podílnických práv společníka závisí na určitých předpokladech, jako na př. u veřejné obchodní společnosti, kde vstup nového společníka na místo společníka vystupujícího nemůže se uskutečnit proti vůli ostatních společníků (čl. 98 obch. zák.). S hlediska poplatkového práva nezáleží na tom, zda jest podíl vyjádřen na př. peněžitou částí celkového kmenového jmění (tak akcie znějící na určitou část akciového kapitálu) nebo poměrným vyznačením dílu společného jmění (tak zlomkem vyjádřené účastenství na veřejné obchodní společnosti, jejíž jmění jest ve spoluvlastnictví společníků). Pojem podílu však vyžaduje, aby vždycky úhrn podílů vyčerpával celé jmění společenské, jímž jest souhrn všech práv a závazků společnosti. Pro vyměření poplatkového ekvivalentu jest též nerozhodné, zdali jednotlivé majetkové předměty tvoří kmenový kapitál nebo provozní kapitál (nálezn. správ. soudu z 22. ledna 1907, čís. 670, Budw. 5057).

Určení »podílu na kmenovém jmění« výdělečných společností a zjištění, zda účastníkům takový podíl přísluší, nečiní celkem potíží, které se naskýtají na př. u některých ekvivalentních podmětů společenského druhu, podléhajících ekvivalentu ze jmění movitého i nemovitého. Judikatura, která již řešila některé pochybnosti v této věci, může však přispěti k osvětlení pojmu podílu zejména v tom směru, že podílem nelze rozuměti jakýkoliv obligační nárok proti společnosti (na př. nárok na zaopatření nebo odbytne — Budw. 6019/1908 —, nárok na vrácení vkladu a na vyplacení zisku z minulého roku — Budw. 10.518/1915), který přísluší bez ohledu k celku, nýbrž toliko nárok na určitý díl na společném jmění, který si může každý účastník činiti v poměru k celku, pokud tato práva účastníků vyčerpávají celé společné jmění tak, že žádný ze společenských předmětů není z tohoto dělení vyňat (Budw. 3484/1905, popl. příl. z r. 1905).

2. Které jsou společenské útvary, na jejichž kmenovém jmění společném přísluší účastníkům podíl?

Abychom zjistili, zda jde o společenský útvar, jehož společníkům přísluší podíl na kmenovém jmění společném, jest třeba zkoumati

a) v n ě j š í p o m ě r společenského útvaru, totiž zda jde o společenský útvar, který jest oproti třetím osobám samostatným právním

podmětém, který může nabývatí vlastnictví k věcem (nemovitým, přícházejícím u výdělečných společností v úvahu pro ekvivalent), jež náležejí pod pojem kmenového jmění společného,

b) vnitřní poměr společenského útvaru, totiž poměr mezi společníky, podle něhož lze zjistiti, zda a jaký podíl přísluší společníkům na kmenovém jmění společném.

S těchto hledisek nutno zkoumati u jednotlivých výdělečných společností, zda jsou u nich dány podmínky vzniku ekvivalentní povinnosti.

Obchodní společnosti.

U obchodních společností není celkem pochyby o tom, že jsou samostatnými právními subjekty, majícími v důsledku toho i způsobilost býti procesní stranou (srovnej u veř. obch. společnosti čl. 111 obch. zák., u komanditní společnosti čl. 164 obch. zák., u komanditní společnosti na akcie čl. 196 obch. zák., u akciové společnosti čl. 213 obch. zák., u společnosti s r. o. § 61 zák. ze dne 6. března 1906, č. 58 ř. z.). Mohou samostatně nabývatí práv a vcházeti v závazky, tudíž i nabývatí vlastnictví a jiných věcných práv k nemovitostem. Jsou proto tyto společnosti zásadně podmětém ekvivalentní povinnosti. Ekvivalentu jsou tu podrobeny společenské nemovitosti za předpokladu, že byly splněny též ostatní podmínky ekvivalentní povinnosti.

Tichá společnost.

Vzhledem k podmínce samostatné právní subjektivity nepřichází pro vznik ekvivalentní povinnosti v úvahu ze shora uvedených společenských útvarů především tichá společnost, poněvadž z právních ustanovení čl. 250 a dalších obch. zákoníka nelze dovoditi, že by tato společnost byla oproti třetím osobám samostatným právním podmětém (vlastník obchodní živnosti — hlavní společník — provozuje obchody pod svou firmou, z níž nesmí býti zřejmým účastenství tichého společníka — čl. 251 obch. zák.). Tichá společnost nemůže tudíž sama nabývatí vlastnictví nemovitostí,³⁾ které by mohly býti předmětém ekvivalentu (nemovitosti, vnesené případně tichým společníkem, stávají se vlastnictvím hlavního společníka, u něhož by mohly podléhati popl. ekvivalentu jenom tehdy, kdyby šlo o osobu nefysickou, která sama jest podmětém ekvivalentu, na př. kdyby hlavním společníkem byla veřejná obchodní společnost).

Příležitostná společnost.

Pokud jde o ekvivalentní povinnost příležitostné společnosti, kterou rozumíme sdružení k jedinému nebo k několika jednotlivým obchodům na společný účet (čl. 266 obch. zák.), nutno uvést, že podle panujícího názoru ani tato společnost nevystupuje oproti třetím osobám jako společnost a nestává se vlastníkem nemovitostí vnesených do společnosti³⁾ (tak Wenig v Příručce obch. práva, Brno 1920, str. 315). Nemůže-li se však příležitostná společnost státi vlastníkem nemovitého jmění, nemůže u ní nastati ani ekvivalentní povinnost, jejíž vznik v praxi sotva kdy bude řešen, poněvadž u příležitostné společnosti jde obvykle o společenský útvar krát-

³⁾ O důsledcích z toho plynoucích pro obor nemovitostních poplatků srov. můj článek »Poplatky z nemovitých přínosů do společnosti tiché a příležitostné« v čísle 5—6, ročníku III., tohoto časopisu.

kého trvání, takže se asi sotva vyskytne příležitostná společnost s existencí delší než 10 roků, kterážto lhůta jest rozhodna pro vznik ekvivalentní povinnosti.

Výdělková společnost podle obč. práva.

U výdělkové společnosti podle hlavy 27 obč. zákoníka (§§ 1175 a násl. všeob. obč. zák.), pod jejíž pojem lze v praxi zahrnouti velmi rozmanité druhy sdružení (na př. asociace povahy pracovní, kapitálové i smíšené, jak s poukazem na § 1175 obč. zák. uvádí Krčmář: Právo obligační, Praha 1924, str. 222), bude obtížnější všeobecně stanoviti vnější poměr tohoto společenského útvaru, o jehož právní povaze není jednotného mínění. Všeobecně možno uvésti názor Krčmářův (shora cit. dílo, str. 226), který dovozuje, že subjektem jmění společnosti není subjekt rozdílný od jednotlivých společníků. Společnost není právníckou osobou a nelze ani z předpisů všeobecného obč. zákoníka vyčísti, že by »jmění společnosti« bylo zvláštním fondem vyhrazeným především věřitelům společnosti. Také nejvyšší správní soud v důvodech nálezu ze dne 15. listopadu 1923, č. 15.544/23, Boh. 1561 F., kterým rozhodl o právní povaze veřejné obchodní společnosti pro obor disolučních poplatků, uvádí, že zákon občanský i zákon obchodní stojí na stanovisku, že jak společnosti výdělečné podle práva občanského, tak i veřejné společnosti obchodní nejsou právníckými osobami. Pokud jde o vnější společenský poměr, t. j. o vztah společnosti k osobám třetím, nutno zvláště uvážiti, že i společenský útvar societní povahy může míti oproti třetím osobám samostatnou právní subjektivitu, jak tomu jest na př. u veřejné obchodní společnosti, kterou judikatura nejvyššího správního soudu (srov. shora cit. nálezh Boh. č. 1561 F a četné jiné) prohlašuje za societú (nikoli za právníckou osobu), avšak se samostatnou právní osobností, poněvadž čl. 111 obch. zákoníka stanoví, že tato společnost může pod svou firmou nabývatí práv a vcházeti v právní závazky, nabývatí vlastnictví a jiných věcných práv na nemovitostech, před soudem žalovati nebo býti žalována.⁴⁾

I když přihlížíme k ustanovení § 1182 všeob. obč. zák., který rozeznává kmenové jmění společnosti (Hauptstamm der Gesellschaft) a oddělené jmění společníků a k § 1202 v. o. z., který rozlišuje mezi právy a závazky třetích osob proti společnosti a právy a závazky proti jednotlivým společníkům, možno říci, že zákonná ustanovení o výdělkové společnosti podle obč. práva neobsahují předpisu, ze kterého by bylo možno nade všecku pochybnost dovésti samostatnou právní subjektivitu výdělkové společnosti oproti třetím osobám, jako jest to možno učiniti z cit. čl. 111 obch. zákoníka u veřejné obch. společnosti. I judikatura nejvyššího soudu upřela výdělkové společnosti obč. práva samostatnou právní subjektivitu a v důsledku toho také procesní způsobilost (srov. na př. nálezy nejvyššího soudu čís. 1917 a 3857 Sb. Vážného).⁵⁾ Není-li výdělková společnost občan-

⁴⁾ V praxi jest častokrátě těžko rozhodnouti, zda strany zamýšlely sjednati výdělkovou společnost podle občanského práva nebo veřejnou obchodní společnost, zejména tehdy, když společníci nesplní protokolační povinnost, stanovenou pro veřejnou obchodní společnost (čl. 86 obchod. zák.). V rámci tohoto článku nelze se podrobněji zabývatí případy, které mohou v praxi přijíti v úvahu.

⁵⁾ Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 11. října 1922, R II 371/22 čís. 1917 Sbírky Vážného.

Výdělečná společnost dle občanského zákona (§ 1175 obč. zák.) nemá jako taková způsobilosti státi na soudě. Není však závady, by společníci nevystupovali ve sporu pod vlastním jménem s dodatkem anebo bez dodatku, označujícího společenský podnik

ského práva však samostatnou právní osobností, která by mohla nabývatí vlastnictví nebo jiných věcných práv k nemovitostem,⁶⁾ nemůže se státi ani podmětem ekvivalentní povinnosti.

Důvody:

... Odvolací soud sdílí náhled odvolatelky, že žalující společnost utvořená dle § 1175 obč. zák. a neprotokolovaná není samostatnou osobou, není samostatným podmětem právním a následkem toho postrádá procesní způsobilosti. Společenskou smlouvou se zřizuje jen společný fond od ostatního jmění společníků oddělený (§§ 1182, 1202, 1203 obč. zák.), podstata jmění náleží však společníkům, kteří jsou spoluvlastníky věci (§§ 1183, 1192, 1203 obč. z.). Společenské jmění jest vázáno na účel jen o b l i g a č n ě (v poměru mezi společníky), na venek nemá jiného významu, než že stanoví, jakým způsobem společníci jsou z dluhů společnosti zavázáni. Společenské jmění je jměním vázaným, tvoří způsobilý prostředek k zajištění a ukojení dluhů společenských, není však samostatnou právníkou osobou. Jinak tomu je při jiných sdruženích, jako na př. při korporaci, společnostech obch. práva, společenstvech a společnostech s r. o. Tam vázanost jmění nepůsobí jen mezi společníky, nýbrž má i absolutní účinek na venek oproti třetím osobám, které musí věnování společníků respektovati a jest tedy zvláštním samostatným jměním s působností absolutní. Tak na př. čl. 119 obch. zák. nepřipouští exekuce k vydobytí pohledávky za společníkem na jeho díl, při společnosti občanského práva předpis ten neplatí. Zákonné předpisy také předpisují oněm sdružením způsobilost býti stranou, uznávajíc procesní způsobilost nejen právníké osoby (§ 26, věta 2. obč. zák.), nýbrž i společností obch. práva (čl. 111, 164, 213 obch. zák.), společenstev (§ 12 zák. ze dne 9. IV. 1873, č. 70 ř. z.), společností s r. o. (§ 61 zák. ze dne 6. III. 1906, č. 58 ř. z.), těžířstva (čl. IV. č. 2 uvozovacího zákona k c. ř. s.), rovněž i veškerosti účastníků v určitém sporném poměru (čl. 194, 195, 226 obch. zák., § 25 zák. o společenstvech), při sporech konkursních věřitelů (§§ 110, 112 konk. ř.). Ohledně ryzí společnosti takového předpisu však není. Slovo »společnost« při »ryzí společnosti« je jen zkráceným výrazem pro souhrn všech společníků, právními podměty však zůstávají pouze společníci a je proto dle §§ 6 a 7 c. ř. s. spatřovati zmatečnost v tom, že prvý soudce připisuje společnosti »B. a spol., mechanické dílny v P.« procesní způsobilost....

Důvody nejvyššího soudu: ... Vydělečná společnost dle obč. zákona nemá nároku na firmu a na zápis do obch. rejstř. (§ 1201 obč. zák. a čl. 111 obch. zák. a contrario) a nemůže, jak správně dovodil odvolací soud, žalovati nebo býti žalována pod firmou. Nezpůsobilost takovéto firmy ke sporu dle § 7 c. ř. s. založila by zmatek dle § 477, čís. 5 c. ř. s., jak správně uznal odvolací soud. Nicméně může i společnost taková na veřejnost vystupovati jako společností podnik, označený zevně dle pravdy jmény svých společníků, tedy v tomto případě pod vlastními jmény společníků Ladislav B. a Richard L. a to buď bez přídavku neb i s přídavkem, kterým se označuje společenský podnik, jako »Ladislav B. a Richard L., mechanické dílny« neb majitelé, společníci mechanické dílny a pod.

Rozhodnutí ze dne 13. V. 1924, R II, 174/24, č. 3857 Vážného sbírky. Bližší a přesnější označení strany není ještě změnou žaloby. Společnost dle občanského práva nemá procesní způsobilosti.

Z důvodů:

Žalobcem může býti toliko podmět právní, mající způsobilost býti stranou, t. j. způsobilost, býti podmětem sporu, jež kryje se se způsobilostí ku právu. Nejen osoby fyzické (§§ 18 a 19 obč. zák.), nýbrž i právníké jí požívají (§§ 26, 27, 539 obč. zák., §§ 74, 75 j. n., §§ 105, 373 odst. třetí c. ř. s.) a vývoj práva vedl k tomu, že kromě osob právníkých ve vlastním slova smyslu přízná byla způsobilost, býti stranou, i obchodním společnostem, společenstvům, těžířstvu a pod. (čl. IV., čís. 2 uvoz. zák. k c. ř. s.). Od způsobilosti, býti stranou, dlužno rozeznávati způsobilost ve sporu nebo procesní, t. j. způsobilost samostatně na soudě projednávati, jež přísluší těm a potud, kdož a pokud samostatně platné závazky mohou podnikati. Jen osoba, vykazující tuto vlastnost, může podle § 1 c. ř. s. na soudě jako strana, ať aktivně, žalující, nebo pasivně, jsouc žalována, vystupovati a jednati. A právě procesní způsobilosti žalující firmě, jak původně byla označena, se nedostává, protože se jí nedostává právě způsobilosti k právům (§ 1 c. ř. s.), neboť není jak z jejího vlastního vylíčení jde, zajisté ani osobou fyzickou, ani osobou právníkou, taktéž ne takým subjektem právním, jemuž by mohla býti příznána způsobilost ku právům, totiž k nabývání jich a ku přejímání samostatných platných závazků. Není jich nositelem, nýbrž pouze výkonným orgánem oněch právních subjektů, jež v mezích uděleného jí zmocnění zastupuje a jichž vůli plní. Účinky jednání postihují tedy toliko osobu zastoupenou (§ 1017 obč. zák.), kterou jest oněch 27 podniků.

Naproti tomu zastává judikatura názor, že poplatkovému ekvivalentu podléhají všechny výdělkové společnosti, jejichž účastníkům přísluší podíl na společném jmění, tedy také společnosti ve smyslu 27. hlavy obč. zák. (nález býv. správ. soudu z 30. října 1899, č. 8631, Budw. 13. 296, L. 3332). Též Siblík a Žofka (Poplatkový ekvivalent, Praha 1938, str. 41) uvádějí mezi výdělkovými společnostmi podrobenými poplatkovému ekvivalentu, společnost podle obč. zák. Závažnost cit. nálezu býv. správního soudu jest však zeslabena tím, že otázka ekvivalentní povinnosti výdělkových společností občanského práva nebyla řešena v pořadu stolic a názor správního soudu postrádá proto podrobnějšího odůvodnění, pokud se týče výkladu dovolaného zákonného ustanovení saz. pol. 57/106 B, e, č. 2 zák. č. 89/1862 ř. z. (nyní § 1, odst. 3 zák. č. 76/1938 Sb. z. a n.), který by byl vyvolán instančním projednáním. I když podle shora zmíněné důvodové zprávy zamýšlel zákon č. 76/1938 Sb. z. a n. v § 1, odst. 3 podrobiti poplatkovému ekvivalentu výdělkové společnosti v nejširším slova smyslu, jejichž účastníkům přísluší podíl na kmenovém jmění společném, přicházejí pro ekvivalentní povinnost v úvahu toliko ty výdělkové společnosti, u nichž jmění společnosti jest odlišno od jmění společníků a v důsledku toho přichází stát o nemovitostní poplatek, neboť předmětem převodu jest společenský podíl, který jest movitou věcí. Není-li však u výdělkových společností podle obč. práva společenského jmění odlišného od jmění společníků, jak bylo shora dovozeno, lze zastávati názor, že tyto společnosti, nemající samostatné právní subjektivity, nejsou předmětem poplatkového ekvivalentu, neboť u nich nepřichází stát o poplatek nemovitostní.

Těžírstva.

U těžírstev není pochyby o tom, že jsou samostatným právním subjektem, který sám může nabývatí vlastnictví, poněvadž tu jde o společenský útvar, který jest předmětem horních oprávnění, jímž může býti ten, kdo je způsobilý nabývatí nemovitého majetku (§ 7 horního zákona č. 146/1854 ř. z.). Těžírstvo podle našeho práva jest »spolek« (§ 138 h. z.) ku provozování hor, který vzniká společenskou smlouvou (§ 137 h. z.), jejíž listinné osvědčení potřebuje úředního schválení. Jest však sporno, zda jde o societu nebo o právnickou osobu. Nejvyšší soud zastává názor, že jde o právnickou osobu (srov. rozh. č. 10.688 Sb. Vážného⁷⁾). Spoluvlastnické

Podotknouti dlužno, že výdělečná společnost dle občanského zákona nemá nároku na firmu a na zápis do obchodního rejstříku (§ 1201 obč. zák. a čl. 111 obch. zák. a contrario) a nemůže žalovati ani žalována býti pod firmou, nýbrž mohou jako strana vystupovati jen všechny osoby, z nichž se společnost skládá.

⁶⁾ Důsledek nedostatku samostatné právní subjektivity oproti třetím osobám jest ten, že případný přínos nemovitosti do společnosti nelze zpoplatniti jako převod vlastnictví na společnost dle poznámky 4 k saz. pol. 91/55 poplatkového zákona, nýbrž nejvýše jak převod nemovitosti na toho, kdo skutečně vlastnictví nabude.

⁷⁾ Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 11. dubna 1931, Rv I 336/30, čís. 10.688 Sbírký Vážného.

Těžárstvo jest právnickou osobou po rozumu § 26 obč. zákona. Jen ono ručí za závazky, jež podstoupilo proti třetím osobám, nikoliv jednotliví spolutěžáři. Teprve, kdyby byl účtovaný peníz předepsán ve formě příplatků jednotlivým těžářům podle poměru jejich podílů na těžářském jmění, byl by těžář povinen zaplatiti příplatky na něho připadající.

Z důvodů:

... Těžárstvo jest podle § 138 horního zákona spolkem ku provozování hor, v němž každý podílník ručí i za příspěvky k provozu horního podniku (příplatky) i za všechny

podíly těžařů a jejich podílnictví na výnosu a závazcích vyjadřují kuksy, které jsou movitými věcmi, jejichž majitelé se zapisují do knihy těžařů (srov. Hácha ve Slovníku veřejného práva, heslo »Horní právo«, str. 760 až 761). Jsou tudíž těžířstva podmětem ekvivalentní povinnosti.

Právozárečná měšťanstva

byla judikaturou nejvyššího soudu uznána za samostatný právní podmět, který jest způsobilým samostatně nabývatí práv a vcházeti v závazky, tudíž i nabývatí vlastnictví i jiných věcných práv k nemovitostem (tak rozhodnutí čís. 10.853 Sbírký Vážného).⁸⁾ Jako společnost soukromého práva, podle něhož se řídí jeho právní poměr i navenek i uvnitř mezi jednotlivými podílíky, jest právozárečné měšťanstvo podmětem ekvivalentní povinnosti. Ekvivalentu podléhá jeho nemovitosti, pokud se týče práva, nemovitým věcem na roveň postavená.

Zákon č. 76/1938 Sb. z. a n. převzal dosavadní osvobozovací předpis pozn. 2a) k saz. pol. 57/106 zák. č. 89/1862 ř. z. a § 107 č. 8 zák. čl. XI/1918, a ustanovil v § 5, písm. b), že od poplatkového ekvivalentu jsou osvobozeny nemovité věci, jejichž vlastnictví přísluší určitému společenství, ale právo jich užívati nebo požívati jest spojeno nerozlučně s držbou jiných nemovitých věcí, které nepatří tomuto společenství a s kterým lze volně nakládati; osvobození má místo ať již se může toto právo přenášeti s jedné nemovité věci na druhou s úředním povolením, či bez něho. Toto ustanovení má (podle důvodové zprávy) význam hlavně pro právozárečná měšťanstva a zamezuje dvojí zdanění u takových nemovitostí, které sice nejsou samy předmětem dědické posloupnosti, ale jejichž užívání nebo požívání náleží majitelům jiných nemovitostí, zvyšujíc jejich hodnotu; tato zvýšená hodnota jest pak základem buď pro dědickou daň a reální poplatek nebo pro poplatkový ekvivalent podle toho, jde-li o osobu fysickou či nic. Jsou-li veškerá várečná práva várečné společnosti spojena podle stavu pozemkové knihy s určitými domy, není na překážku zmíněného osvobození od poplatkového ekvivalentu okolnost, že pobírání užitků z várečného práva jednotlivých domů přísluší vzhledem k obligatornímu nároku vůči majitelům domů městské obci. (Nález z 25. V. 1916, č. 4332, Budw. 11217.) Podle judikatury býv. správního soudu není jmění várečné společnosti (právozárečného měšťanstva) osvobozeno od poplatkového ekvivalentu, jsou-li mezi účast-

závazky, převzaté jménem spolku, třetím osobám jen svým podílem na společném jmění. Z toho plyne, že těžařstvo jest právnickou osobou po rozumu § 26 obč. zák. a že ručí za závazky, které podstoupilo proti třetím osobám, jen těžařstvo samo, nikoli jednotliví spolutěžaři.

⁸⁾ Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 5. června 1931, R I 434/31, čís. 10.853 Sbírký Vážného.

Právozárečné měšťanstvo jest právnickou osobou. Nezaniká tím, že zcižilo předmět podniku (pivovar) na třetí osobu. I hromadné osobě lze uložití výkon vyjevovací přísahy podle § 47 ex. ř. Má-li vícečlennou reprezentaci, závisí na úvaze soudu, kterému nebo kterým reprezentantům má býti uložen výkon přísahy.

Z důvodů:

... Právozárečné měšťanstvo jest považovati za dovolenou společnost, za právnickou osobu ve smyslu § 26 obč. zákona; jest na venek samostatným právním a hospodářským podmětem, nabývá práv a zavazuje se samostatně, jednotliví členové z jeho jednání přímo práv nenabývají ani závazky nejsou ztíženi. Právozárečné měšťanstvo, vykonávajíc živnostenské oprávnění pivovarské, nyní volně, zůstává nadále jen společností práva soukromého, podle něhož se řídí jeho právní poměr i na venek i uvnitř mezi jednotlivými podílíky. Podílíctví na právozárečném měšťanstvu vzniklo z přenesení historického oprávnění jednotlivých měšťanů v N., vařiti a prodávati pivo, na společný

níky také osobně právováreční účastníci, jejichž účastenství není spojeno s majetnictvím domu nebo pozemku (nález ze 17. 12. 1907, č. 11.383, Budw. 5756), nebo když účastenství jest spojeno s pozemkovým nebo domovním majetkem, podíly jednotlivých účastníků však lze převést na várečnou společnost samou (nález z 18. 5. 1909, čís. 2156, Budw. 6885). Nemovité jmění právovárečného měšťanstva podléhá ekvivalentu ať jest účastenství dílem vázáno na držbu určitých nemovitostí, dílem trvá bez souvislosti s takovou držbou (nález z 15. 4. 1914, č. 3661, Budw. 10.142).

Okresní hospodářské záložny v Čechách,

s jejichž kmenovým jměním bylo podle zákona č. 128/1924 Sb. z. a n. sloučeno též kmenové jmění peněžních kontribučních fondů v obvodu těchto záložen dosud trvajících, jsou podle cit. zákona samostatnými veřejnými ústavami. Kmenové jmění záložen jest veřejnoprávní povahy a nesmí býti děleno ani zrušeno. Podíl účastníků v okresní záložně hospodářské, nehledě k podílům osad, obcí a okresů, které se nyní mohou státi účastníky dobrovolným upsáním nevyověditelných podílů, jest vázán na vlastnictví berního předmětu (oprávněné půdy), s nímž jest spojeno účastenství v záložně a bez tohoto předmětu nemůže býti podíl, mimo určité případy, ani převeden, ani při postupu předmětu podržen, nýbrž zároveň s tímto postupem přejde na nabyvatele (§ 5 zák. č. 128/24 Sb. z. a n.). Veškeré podíly osad, obcí a okresů jsou nedělitelné a nelze je vypovědět, postupovati, ani dáti v zástavu (§ 5, odst. 5 cit. zák. č. 128/1924 Sb. z. a n.). Též držitelé zemědělské půdy, kteří dosud účastenství neměli, mohou za určitých podmínek přistoupení jako účastníci (srov. Klášterský: »Okresní záložny hospodářské a fondy kontribučních« ve Slovníku veř. práva). Z uvedeného jest zřejmo, že okresní záložny hospodářské v Čechách jsou samostatnými právními podmínkami způsobilými nabývatí nemovitého majetku a jejich členům přísluší na kmenovém jmění podíl, který (až na podíly osad, obcí a okresů) mohou podílníci volně převádět zároveň s vlastnictvím berního předmětu, na němž se zakládá účastenství v okresní záložně hospodářské. Mohou proto býti tyto záložny též podmínkami poplatkového ekvivalentu. Podobně i kontribuční záložny na Moravě, které dosud nebyly přeměněny v okresní hosp. záložny, jsou v podstatě podobné veřejnoprávní útvary a s hlediska předpisů

podnik. Členy právovárečného měšťanstva byli vlastníci měšťanských domů, s jichž vlastnictvím bylo ono oprávnění spojeno. Právo várečné a právo spolumajetnictví na společném jmění přísluší právovárečníkům podle jejich podílů. »Právo várečné« zbývá jen jako hostinské označení oprávněných domů. Ve skutečnosti o sobě jako zvláštní oprávnění při volnosti živnosti pivovarské jinak nemá významu. Důraz spočívá dnes na spolumajetnictví společného jmění. Podle stanov právovárečného měšťanstva v N., které se zakládá na propinačním právu, měšťanstvu v N. od nepamětných dob přísluší cílem a starými privilegii královskými a Rožmberskými potvrzenem, a to § 1 jest účelem právovárečnictva provozovati v městě N. pivovarní živnost se sladovnou, s výrobou piva, sladu a vedlejších výrobků a s nimi obchod vésti, hostince nebo prodejné sklady v N. neb na jiných místech kupovati, zcizovati nebo pachtovati a udržovati a všechna k tomu potřebná oprávnění k živnostenskému provozování a ostatní koncese podle příslušných zákonů a předpisů sobě vymoci. Vytčený účel právovárečnictva naznačuje, že zcizí-li právovárečnictvo pivovarní živnost se sladovnou, není tu majetku, který má napomáhati ke sledování účele, a že tím právovárečnictvo pozbylo důvod pro své trvání. Tím však ještě dle stanov nezanikla společnost sama, neboť k tomu se podle § 28 stanov vyhledává usnesení valné hromady na zrušení společnosti a usnesení o modalitách zrušení a o provedení likvidace. Že zcizení závodu není ještě zrušením právovárečnictva, jest samozřejmé, neboť jsou tu ještě aktiva a pasiva, práva a povinnosti, které musí býti realizovány, a nemůže proto zcizení závodu o sobě znamenati zrušení právovárečnictva. . . .

o poplatkovém ekvivalentu možno je posuzovati podobně, jako okresní hosp. záložny v Čechách. (Naproti tomu však judikatura před účinností zákona č. 128/1924 Sb. z. a n. zastávala názor, že účastníkům záložny, vytvořené na základě zemského zákona pro Čechy ze 6. VIII. 1864, č. 28 z. z. z kontribučenského obilního fondu, nepřísluší podíl na majetkové podstatě — nález z 23. IX. 1890, č. 2934, Budw. 5448, L. 3310.)

Výdělková a hospodářská společenstva

uvádí zákon o poplatkovém ekvivalentu k zamezení pochybností výslovně mezi ekvivalentními podmínky, které podléhají ekvivalentu jako výdělkové společnosti, jejichž účastníkům přísluší podíl na kmenovém jmění. Jde tu o společenstva (družstva) zřízená podle zák. čís. 70/1873 ř. z.

Ad II.

Počátek ekvivalentní povinnosti

nastává podle shora již cit. § 8 zák. č. 76/1938 Sb. z. a n. prvním dnem kalendářního čtvrtletí po uplynutí 10 roků ode dne, kdy ekvivalentní podmět začal po právu existovati. Je tedy nutno přesně zjistiti, kdy společenský útvar počal po právu existovati a od toho okamžiku počítati lhůtu 10 roků. Vznik existence po právu nemusí se vždy krýti s počátkem skutečného provozu, poněvadž účastníci někdy provozují obchody již v době, kdy společenský útvar po právu ještě neexistoval nebo započnou s nimi teprve později, totiž po vzniku právní existence společnosti. Pro vznik ekvivalentní povinnosti není zásadně rozhodno, kdy započal provoz, nýbrž kdy ekvivalentní podmět začal po právu existovati (podobně Budw. 7149/1909, 11.284/1916). U obchodních společností nutno určití vznik jejich právní existence podle předpisů obch. zákoníka, což zpravidla nebude činiti po právní stránce zvláštních potíží, zejména u těch společností, jejichž vznik jest vázán splněním určitých formalit, jako úředním schválením společenských smluv (stanov), zápisem do rejstříku a pod. Podobně tomu je na př. u společenstev, těžištev a okresních záložeh hospodářských. V praxi mohou však vzniknouti potíže zejména u těch společenských útvarů, jejichž vznik po právu není vázán na zvláštní formality, jako na př. u veřejné obchodní společnosti. P r ů k a z o skutkových okolnostech vzniku musí podati strana, zrovna tak jako průkaz o tom, kdy ekvivalentní podmět zanikl nebo o tom, kdy nabytí vlastnictví nemovitosti, podléhající poplatkovému ekvivalentu po uplynutí 10 roků od nabytí (srov. Budw. 4747/1906, L. 3283). Hodnotu takových nemovitostí jest zahrnouti do vyměřovacího základu, nepodá-li strana průkaz nebo nemůže-li jej podati (srov. Budw. 3206/1904, L. 3284).

O z á n i k u právní existence společenských útvarů není vždy jednotného právního názoru. Tak bylo na př. rozhodnuto, že akciová společnost se nezrušuje vyhlášením konkursu a podléhá také nadále poplatkovému ekvivalentu (Budw. 3199/1904, L. 3331). Pochybnosti mohou vzniknouti též u veřejné obchodní společnosti, neboť o trvání její samostatné právní subjektivity, stanovené v čl. 111 obch. zák., není ani v judikatuře jednotného názoru (tak na př. v nálezu z 31. I. 1911, R II, 60, zpr. 118/12, rozhodl býv. nejvyšší soud, že veřejná obchodní společnost má procesní způsobilost i po skončené likvidaci a výmazu z obchodního rejstříku, v nálezu z 31. I. 1923, Rv I 842/22, Sb. č. 2230 vyslovil čl. nejvyšší soud, že procesní způsobilost veřejné obchodní společnosti nepomíjí jejím zánikem, nýbrž teprve výmazem z rejstříku).

Pokud jde o vznik ekvivalentní povinnosti při nemovitostech, které podléhají poplatkovému ekvivalentu po uplynutí 10 roků od nabytí vlastnického práva nebo titulu vlastnického práva, jest nutno zjistiti dobu vzniku právního titulu nabývacího, ať listinou osvědčeného či nikoliv a od této doby počítati 10roční lhůtu (srov. Budw. 14351, L. 3294). Nerozhoduje proto doba zápisu vlastnického práva v pozemkových knihách. Lhůta 10roční počítá se na př. ode dne, kdy byla sjednána společenská smlouva, podle níž společník veřejné obchodní společnosti vnesl nemovitost do společnosti nikoli teprve ode dne pozdějšího knihovního vkladu vlastnického práva pro společnost (Boh. 7341). Vzniku ekvivalentní povinnosti není na překážku, zůstala-li nemovitost knihovně připsána některému z účastníků. Tak tomu bývá zejména při veřejné obchodní společnosti, kde stačí, když nemovitost, vnesená společníkem jako společenský vklad do vlastnictví společnosti, jest pojata do soupisu jmění (inventáře) a vykázána v bilanci společnosti, poněvadž tu platí vyvratitelná domněnka čl. 91 obch. zák., že nemovitosti jsou vlastnictvím společnosti (srov. Budw. 9271/1912, Boh. 1641 a 5786).⁹⁾

Předmětem ekvivalentní povinnosti může se ovšem státi toliko to jmění, pokud se týče nemovitosti společnosti, které jí skutečně vlastnický náležejí, bez rozdílu, zda jí byly připsány v pozemkových knihách či nikoliv, ať byly vneseny do jejího vlastnictví jako společenský vklad, nebo byly nabyty společností samou. Nepodléhají proto ekvivalentu nemovitosti, které byly společníky přenechány společnosti pouze v užívání, do nájmu nebo pachtu, ale nebyly vneseny do vlastnictví společnosti jako společenský vklad, kterým může ovšem býti na př. právo užívání nebo požívání samo. Z poplatkové ekvivalentní povinnosti není vyloučeno ani takové jmění, pokud se týče majetkové součástky, které sice společníci vnesou do společnosti jako společenský vklad, avšak s určitými výhradami, kterými zvláštním způsobem upraví vůči ostatním společníkům svůj vztah ke vneseným vkladům, z nichž přesto se utvoří společenské jmění, odlišné od jmění společníků. Podle judikatury není ekvivalentní povinnost vyloučena na př. ani okolností, že jmění vnesené do společnosti má zůstatí podle společenské smlouvy vlastnictvím pouze jednoho společníka (Budw. 3360/1905, L. 3330), nebo že si společník vyhradil knihovní vlastnictví k realitám, vneseným do společnosti (Budw. 11058/1916).¹⁰⁾ Do vyměřovacího základu poplatkového

⁹⁾ Podrobnosti o nemovitých přínosech do veřejné obchodní společnosti, jejich zpoplatňování a důsledcích pro ekvivalentní povinnost, viz v mém článku v Hospodářské politice, 1935, ročník IX, č. 9.

¹⁰⁾ Vysvětlí to úvahy, které uvedl býv. správní soud v důvodech cit. nálezu Budw. 11.058 F: ... Podle právního názoru, zastávaného stálou judikaturou správního soudu, platí poplatkově-právně již nabytí titulu vlastnického práva za nabytí vlastnického práva k nemovité věci, nikoli teprve nabytí knihovního vlastnického práva. V tomto směru poukazuje se na nález z 5. I. 1909, č. 14002, Budw. F 5.023, ve kterém byl tento právní názor podrobně odůvodněn. Knihovní vklad vlastnického práva pro tři společníce, které reality vnesly, jest tudíž sám o sobě nerozhodným pro otázku, zda sporné reality byly vneseny do vlastnictví společnosti. Ostatně tenkrát, když reality byly společníky vneseny do společnosti, ale společníci si, jako se to stalo v tomto případě, vyhradili knihovní vlastnictví, jest zkoumati, zda reality měly býti a byly vneseny do vlastnictví nebo toliko do užívání, při čemž ale jest setrvati na tom, že výraz »vnesení« majetkových součástí do veřejné obchodní společnosti musí býti vykládán zpravidla jako převod vlastnictví těchto realit na společnost a může býti vykládán jako přenechání užívacího práva na těchto realitách jenom tenkrát, když se proto podávají zvlášť přesně poznatelné podklady.

ekvivalentu jest pojmouti též hodnotu realit, jichž strana, ekvivalentem povinná, nabyla s výhradou práva zpětné koupě prodávajícím, a to pouze za tím účelem, aby nabyla jistoty za zápůjčku, kterou poskytla prodávajícím (Budw. 7077/1909).

Účel, k jakému byly nemovitosti nabyty, jest pro ekvivalentní povinnost nerozhodný. Poplatkovému ekvivalentu podléhají také reality, jichž bylo nabyto jen proto, aby byly dále zcizeny (Budw. 3922/1905, L. 3346). Nezáleží též na tom, zda jmění ekvivalentu podrobené poskytuje výnos či nikoliv. Také ta část jmění, jež nedává výnosu, podléhá ekvivalentu (srov. Budw. 3282/1905 a nález z 19./6. 1906, č. 7127, L. 3344).

Pojem nemovitého jmění, které jest předmětem poplatkového ekvivalentu, není stanoven ani v zák. č. 76/1938 Sb. z. a n., ani v ustanovení o poplatcích z převodu nemovitostí, jejichž použití jest pro popl. ekvivalent přípustno podle § 21 zák. čís. 76/1938 Sb. z. a n. Rozhodují tedy i pro obor poplatkového ekvivalentu předpisy obč. práva o tom, co jest pokládati za nemovitost a její příslušenství. Za nemovitosti mohou býti považována též práva, jako na př. právo stavby (§ 6 zák. č. 86/1912 ř. z. a výnos býv. min. fin. z 20. VI. 1912, č. 41.891) nebo právo věrečné, pokud jest spojeno s držbou nemovitosti (srov. na př. Boh. 2187, 2766, 3136 a 3807).

O trvání zániku a změně ekvivalentní povinnosti jednájí ustanovení §§ 16 a 17 zák. čís. 76/1938 Sb. z. a n. Pro účel tohoto pojednání jest především poukázati na ustanovení § 17 zák. č. 76/1938 Sb. z. a n., které má za účel zajistiti nepřerušeni 10leté lhůty nebo další trvání vzniklé již ekvivalentní povinnosti pro případ splnutí (fuse) nebo přeměny právního útvaru nebo přechodu nemovitostí, pokud tyto transakce nebudou podrobeny nemovitostním poplatkům, jinak po zákonu připadajícím. Ze zásady, že ekvivalentní povinnost zůstává do konce vyměřovacího období beze změny, stanoví výjimky § 16 cit. zák. č. 76/1938 Sb. z. a n.

Zdeněk Peška:

OBNOVENÍ ŽUPNÍHO ZŘÍZENÍ NA SLOVENSKU.

Jest pochopitelné, že Slovensko musí pomýšleti na novou úpravu administrativy. Vždyť celý obvod slovenského státu tvořil území jediné země a ještě byl zmenšen o území, odstoupené Maďarsku. Tak spadá správní obvod zemského úřadu v jedno se správním obvodem ministerstev. Taková situace neodpovídá požadavkům rozumné správy. Proto poměrně brzo byl vydán zákon »o verejnej správe vnutornej« (č. 190 slov. zák.) ze dne 25. června 1939.

Charakteristickým znakem tohoto zákona jest, že se vrací opět k župnímu zřízení, na Slovensku zrušenému zákonem č. 125/1927. Podle § 8 nového zákona území slovenské se rozděluje na šest žup: bratislavská, nitranská, trenčianská, tatranská, šarišsko-zemplinská, pohronská župa. Srovnáme-li toto rozdělení s rozdělením starším, vidíme, že se dosti blíží župnímu rozdělení podle zákona o župním zřízení č. 126/1926. Také tenkrát bylo Slovensko rozděleno na šest žup, ovšem i s územím dnes odděleným. Naproti tomu podle dřívějšího rozdělení byly administrativní celky daleko menší. Před vydáním zákona č. 126/1926 bylo na tehdejšího území Slovenska 17 žup,